

30. august 1950: Bare et tynt forsvarsbelte mellom nord-koreanerne og havet. (UP, Tokio, 1.sideoppslag) Verdens merkeligste folk under debatt på Israelsmisjonens konferanse. Jødernes tilbakevending til Palestina behøver ikke i og for seg være en profetoppfyllelse. (Side 1) Høyst besynderlig godsekspedisjon: Utenfor godsekspedisjonen i Antony, en liten stasjon nær Paris, henger en plakat som bærer følgende innskrift: «Søn- og heligdager mottas kun: Likkister, cider, øl, friske kokosnøtter, grønnsaker, avskårne blomster, aviser, tomme melke- og søtvinsflasker.» (UP, Paris, side 2)

31. august 1950: Vårt Land kan uten tvil sies å være det største tiltak kristenfolket har satt i verk etter frigjøringen. (Leder på 5-årsdagen for avisen)

Jon Kvalbein og Nina Karin Monsen er blant innleiderne på seminaret.

SEMINAR OM KRISTEN EKTESKAPSETIKK
 ■ For Bibel og bekjennelse (FBB) i samarbeid med Felleskirkelig nettverk for ekteskapet og Stiftelsen Ja til mor, far og barn arrangerer et åpent seminar om kristen ekteskapsetikke fredag 3. og lørdag 4. september i Ryenberget kirke, Oslo. Innledere er Knut Alfsvåg, Øvind Benestad, Jan Bygstad, Roald Flemestad, Maria Fongen, Jon Kvalbein, Katrine Masvie, Nina Karin Monsen og Thor Henrik With. **KPK**

FIRE NYE I UNGDOM OG MEDIER
 ■ Disse fire er nylig ansatt i Ungdom og Medier: Eivind Algrøy som rådgiver og leder, Tonje Birke-land som rådgiver med seminansvar, Halldis Bjerkvik Volle som redaktør og Berit Holgersen Steensen som seminarkoordinator. – Dette er en stilling som er delt på fire. Det er et veldig bra lag som kan utvikle det viktige arbeidet i Ungdom og Medier videre, sier daglig leder i Familie og Medier, Jarle Haugland. **KPK**

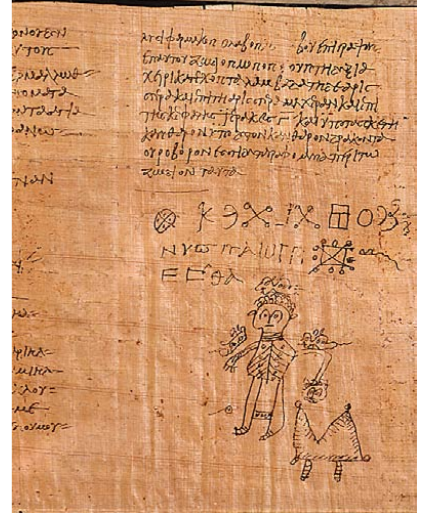
FIKK KONGENS HEDER
 ■ Husmor og daglig leder Sigrun Thormodsæter, Vindafjord, og lærer Signe Kvaavik, Lyngdal, er tildelt Kongens Fortjenstmedalje. **Vårt Land**

- reportasjeleder Trygve W. Jordheim
- folk@vl.no
- tips til avdelingen: 22 310 381
- flere nyheter på vl.no/folk

folk

Får unike papyrer fram i lyset

Anastasia Maravela og Glenn Øystein Wehus er oppslukt av avslørende detaljer i helt spesielle dokumenter. Nå vises magiske oppskrifter, private brev og bibeltekster fram.

En av papyrullene i samlingen er illustrert med primitive strektegninger som forestiller forskjellige guder og demoner. Over dem er det tegn, som kan være ordinære bokstaver eller stjernetegn.

Åse Fredrikke Ree
 ase.fredrikke.ree@vl.no 22 310 310

– Vi har et lite brev, som er skrevet av en ung gutt. Han ber foreldrene om å sende ham en drachme (gresk mynt) og litt hvete. Jeg kaller dette, som er skrevet en gang mellom år 41 og 68 e.Kr., «brevet til en skribentlærling», forteller Anastasia Maravela. Hun har skrevet doktoravhandling innenfor filologi og studert papyrologi.

– Han var altså en lærling hos en skribent?
 – Ja, vi tror det. Det imponerende er at gutten virkelig prøver å lage en utsmykkende avslutning på bokstavene, uten å få det til over alt. Håndskriften viser at han må ha hatt litt trening i å kopiere litterære tekster, sier Maravela.

Hun og kollega Glenn Øystein Wehus, teolog og gresklærer, er ildsjelene bak utstillingen «Ved Nilens bredder – Universitetsbibliotekets papyrus-samling 100 år». Dette er første gang vanlige folk får tilgang til denne samlingen.

Antikke vaner. Wehus utdyper Maravelas eksempel med entusiasme.
 – Ja, for vanlige brev avsluttes med «Jeg ønsker deg styrke» og hvilken måned man befinner seg

– Hun og kollega Glenn Øystein Wehus, teolog og gresklærer, er ildsjelene bak utstillingen «Ved Nilens bredder – Universitetsbibliotekets papyrus-samling 100 år». Dette er første gang vanlige folk får tilgang til denne samlingen.

«Den personlige dimensjonen trer tydeligere frem i møte med papyrustekster»
 Glenn Øystein Wehus om bibeltekst på papyrus

ANASTASIA MARAVELA
 40 år, separert, førsteamanuensis i gammelgresk ved Universitetet i Oslo. Bor i Oslo, er fra Gargaliani i Hellas. 1. amanuensis ved Universitetet i Oslo.

GLENN OPHAUG WEHUS
 36 år, gift med Marianne Ophaug Wehus, bor i Oslo, er fra Sannidal i Kragerø. Universitetslektor ved Det teologiske Menighetsfakultet.

i. Men denne gutten skriver hele formularet. «I det og det året i regjeringstiden til den og den keiseren....». Det er åpenbart at han vil gi inntrykk av at han har en viss trening.
 – Men han søler litt med blekk, han får det ikke helt til. Vi har også et brev fra en skatteinnkrever, som jeg som språklærer synes er spennende, fortsetter Wehus.

– Forklar!
 – Skatteinnkreveren skriver en tidsleddsetning. Denne skal egentlig konstrueres med leningen «Ved Nilens bredder – Universitetsbibliotekets papyrus-samling 100 år». Dette er første gang vanlige folk får tilgang til denne samlingen.

Magiske oppskrifter. En uvanlig og svært godt bevart papyrull er nå hengt opp til allmenn skue i Galleri Sverdrup på Blindern. Den to og en halv meter lange rullen er fra 300-tallet etter Kristus. På folkemunen er den kjent som svartebok.
 – Den har tolv kolonner med tekst på forsiden, og bærer

magiske tekster og illustrasjoner. Det er ganske uvanlig å ha bevart så lange ruller. Rullen er en av de viktigste i hele verden når det gjelder magiske tekster fra antikken, forteller Maravela.
 – Er det flere tekster i samlingen dere er stolte av?
 – Ja, vi har fragmenter fra det som opprinnelig har vært en miniatyrbok på omtrent 5 cm i høyde og bredde, sier Maravela.

– Dere snakker nå om det som inneholder deler av Matteus-evangeliet?
 – Ja, vi har en versjon av Matteus 25, v. 25-30, som er skrevet både på gresk og koptisk. Det var veldig morsomt for meg som teologistudent å holde den i hendene første gang, forteller Wehus.

Bibeltekst og lykkeamulett?
 Maravela og Wehus påpeker at dette er én av flere tekster i oslosamlingen som er interessant for teologer og andre skriftlærere.
 – Vi vet ikke hva den lille boken er brukt til. Men det kan være en beskyttelsestekst som noen har båret i lommen sin. Det kan også være et privat leseeksemplar som noen har hatt med seg på gudstjeneste, sier Wehus.

– Det er ikke utenkelig at bibelteksten er blitt brukt som lykkeamulett, ifølge Maravela og We-

hus. Trøsten og forsikringen om at Gud beskytter og verner, kan være i skjæringspunktet til magi, mener de. Det var vanlig å bære magiske tekster med seg på den tiden. Flere kristne hadde vanskelig for å gi slipp på den mulige tryggheten den gamle magien kunne gi dem. Uansett har det korte tekstutdraget fra Matteus-evangeliet blitt opplevd som relevant for den eller de som skrev den lille boken.
 – Hva er forskjellen på å holde antikke bibeltekster på papyrus og en trykt bibel fra vår tid i hendene?

– Vår vanlige bibel har gått gjennom en presse. Vi vet at det er opprinnelig talt av Jesus, sier Wehus. Han fortsetter:
 – Det å se at det er et reelt menneske som har skriblet ned bibelteksten, fordi hun eller han har hatt behov for teksten – det gjør at du møter både dette mennesket og den aktuelle teksten. Den personlige dimensjonen trer tydeligere frem i møte med papyrustekster. Du ser feilstavelser fra dem som knapt kan skrive, mens andre skriver helt nydelig, sier Wehus.

Anastasia Maravela og Glenn Øystein Wehus er opptatt av å gi folk en smakebit av det som finnes i Universitetsbibliotekets papyrussamling.

– Hvorfor måtte Nordens største papyrussamling runde hundre år før den kunne vises frem for allmenheten?
 – Jeg vet faktisk ikke, sier Maravela.
 – Og det er jo bare 250 av våre 2.300 tekster som er publisert til nå. Så her ligger det mye arbeid i vente, fortsetter hun.
 Snart finner Maravela frem en gammel utgave av Aftenposten. Hun leser høyt om papyrolog Samson Eitrem's funn av

det som nå er Oslo-samlingens magiske papyrull.
 «Vi er fire som vandrer opp i leiligheten til den greske restauranteieren. Først settes en liten eske på bordet. Den går glatt for fem egyptiske pund. Til min forbauselse kommer eieren inn med en planke. Uten å si ett ord, enda han er en greker, plasserer han en papyrus på planen. I stor andakt ruller han den ut. Så gir han seg til å lese inntrykket av denne tekst i mitt ansikt.»

– Han ga 165 pund da. Det er noen millioner norske kroner i vår tid. Dette er en veldig verdifull tekst, både økonomisk og faglig, forklarer Wehus.
Norsk bror. Wehus ser på klokken, bemerket forsiktig at han skulle vært i utstillingen for en time siden, og reiser seg opp. Kollegaene avklarer nøyosomt og hurtig de siste detaljene omkring papyrustillingen før Wehus farer ut døren.

PAPYRUSSAMLINGEN

Alle tekstene i Universitetsbibliotekets papyrussamling kommer fra Egypt. De fleste er skrevet på gresk. Tekstene daterer seg fra 200-tallet f. Kr. til 600-tallet e.Kr. Utstillingen i Georg Sverdrups hus på Blindern varer fram til 8. oktober. Den viser de viktigste papyrustekstene og et mindre antall tekster skrevet på potteskår, mumietavler, et mumieklede og mumie-kartonasje. Det er papyrusfragmenter og potteskår på gammelgresk, kjøpt inn under papyrolog Samson Eitrem's reise til Egypt i 1910, som utgjør kjernen i papyrussamlingen.
 Kilde: Anastasia Maravela og Galleri Sverdrups nettsider

3 KJAPPE

– Hva engasjerer deg, Maravela?

– Miljøspørsmål. Det sårer meg veldig at Hellas ikke tar godt vare på naturen. Ellers engasjerer jeg av skjønnhet. Og hunden min.

– Hvilken drøm bærer du på?

– Å skrive bøker som er viktige for noen mennesker som jeg aldri kommer til å kjenne.

– Hva er mest utfordrende og positive i ditt liv nå?

– Det mest positive er når jeg oppnår god kontakt med studenter, og jeg klarer å formidle den kunnskapen jeg bør og vil formidle. Det mest utfordrende er å finne balanse mellom forskning og undervisning. Begge deler er viktig, men det administrative kan ta for mye plass.

– Glenn var den første – og så langt den dyktigste – studenten min, bemerket Maravela.

– De to har i senere tid deltatt i en koptisk lesegruppe sammen.
 – I 2009 begynte vi å planlegge denne utstillingen. Jeg følte det var riktig å spørre Glenn om det magiske, og særlig det kristne materialet. Og han har vist seg å være limet i utstillingen, forteller Maravela.

– Jeg betrakter Glenn som min norske bror. Han er det

eneste mennesket hunden min, Whiskey, går frivillig bort til. Whiskey er ikke så glad i kosing. Men han legger seg på fanget til Glenn. Det sier noe om Glenn. Han har en lunhet hunden skjønner.

I Norge. – Har du planer om å flytte hjem til familien i Hellas?
 – Nei, her i Norge har jeg det fint. Jeg har møtt mange gode mennesker. Dessuten vil jeg oppnå noe her, for jeg flytter.